

Медпрацівників: що нового?

Оплата праці лікарів-інтернів

З початку 2021 р. в Україні буде запроваджено індикатори якості роботи лікарів первинної медичної ланки. Серед пріоритетів МОЗ — мотивація і професійне зростання медичних кадрів.

Було також зазначено, що в Україні з 2021 р. заклади охорони здоров'я, які є базами інтернатури, отримуватимуть кошти для оплати праці керівників інтернатури та заробітної плати лікарів-інтернів через Національну службу здоров'я України (НСЗУ) в рамках окремої освітньої програми. У 2020 р. лікарі-інтерни почнуть працювати на базах стажування з 1 серпня. На це виділено відповідні кошти з державного бюджету.

Зміни у фінансуванні закладів вторинної та третинної ланки

Постановою Кабінету Міністрів України від 19 червня 2020 р. № 513 внесено зміни до Порядку реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2020 р.

Оксана Мовчан, т.в.о. голови НСЗУ прокоментувала ці зміни, які запроваджуються з 1 липня 2020 р., для закладів охорони здоров'я, які надають спеціалізовану та високо-спеціалізовану медичну допомогу. Так з 1 липня 2020 р. підвищуються тарифи на надання послуг з екстреної медичної допомоги, лікування гострого інфаркту та інсульту. НСЗУ вже наступного тижня, після того як медичні заклади прозвітують за ІІ кв. 2020 р., готова розпочати процес укладання додаткових угод з ними на надання цих послуг за новими тарифами. Нові тарифи діятимуть на послуги, які надаватимуться з липня 2020 р.

Через продовження карантину, викликаного епідемією коронавірусу, продовжено до 1 жовтня 2020 р. виплати медичним закладам за глобальним бюджетом за пакетами «Хірургічні операції у стаціонарних умовах» та «Стаціонарна допомога без проведення хірургічних операцій». Тобто, за словами О. Мовчан, до 1 жовтня 2020 р. медичні заклади за цими пакетами послуг отримуватимуть 100% фінансування за глобальним бюджетом.

Також передбачено укладання договорів НСЗУ про перехідне фінансове забезпечення медичних закладів, які за даними Держказначейства у І кв. 2020 р. за механізмом медичної субвенції отримали фінансування більше, ніж за Програмою медичних гарантій.

Для укладання таких договорів медичні заклади мають подати до НСЗУ плани розвитку своїх закладів, затверджених їх власниками або госпітальними радами за формою, затвердженою МОЗ України, яка зараз знаходиться у розробці.

Право на медичну практику

Вступив у дію Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань організації освітнього процесу в сфері охорони здоров'я», який регулює питання надання права науково-педагогічним працівникам закладів вищої освіти та лікарям-інтернам надавати медичну допомогу у закладах охорони здоров'я.

– право на доплату мають медичні та інші працівники, які безпосередньо зайняті на роботах з надання медичних послуг хворим на коронавірусну хворобу (COVID-19);

– доплата встановлюється у розмірі до 300 відсотків заробітної плати (посадового окладу (з підвищеннями) з урахуванням передбачених законодавством обов'язкових доплат та надбавок;

– конкретний перелік посад працівників, яким встановлюється доплата, затверджується керівником відповідного закладу охорони здоров'я;

– зазначені доплати здійснюються за рахунок коштів, отриманих закладами охорони здоров'я відповідно до договорів про медичне обслуговування населення за програмою державних гарантій медичного обслуговування населення за відповідним пакетом, укладених з НСЗУ, та з місцевих бюджетів (пункт 2 постанови КМУ від 23.03.2020 р. №246).

Постановою КМУ від 24 квітня 2020 р. № 331 визначено, що кошти передбачені для закупівлі медичних послуг, пов'язаних з наданням медичної допомоги пацієнтам з гострою респіраторною хворобою COVID-19, за програмою медичних гарантій спрямовуються насамперед на:

– здійснення додаткових доплат медичним та іншим працівникам закладів охорони здоров'я у розмірі до 300 відсотків заробітної плати (посадового окладу (з підвищеннями) з урахуванням обов'язкових доплат, надбавок) відповідно до законодавства;

– забезпечення лікарськими засобами та медичними виробами, необхідними для надання медичних послуг, пов'язаних з наданням медичної допомоги пацієнтам з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, відповідно до галузевих стандартів у сфері охорони здоров'я, крім лікарських засобів та медичних виробів, постачання яких здійснюється шляхом централізованих закупівель Міністерством охорони здоров'я.

При регулюванні питань щодо визначення переліку працівників, які мають право на додаткову доплату (COVID-19), необхідно також враховувати умови договору з НСЗУ про медичне обслуговування населення в рамках ПМГ за відповідним пакетом послуг (COVID-19). Так, відповідні вимоги встановлені у Спеціальних умовах надання медичних послуг, що є додатком до відповідного договору, в частині Умов закупівлі медичних послуг, які надаються згідно з відповідним додатком (пункт 8.1.), зокрема у підрозділах «Вимоги до організації надання послуги» та «Вимоги до спеціалізації та кількості фахівців».

Наприклад, умовами закупівлі медичних послуг за пакетом «Стаціонарна допомога пацієнтам з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2» передбачені наступні вимоги до організації надання послуги:

– наявність в закладі охорони здоров'я внутрішнього наказу щодо переліку медичних та інших працівників, які безпосередньо працюють з пацієнтами з підозрою або з діагнозом COVID-19. При цьому внутрішній наказ повинен спиратися на вимоги щодо Вимог до спеціалізації та кількості фахівців, визначених цими умовами договору;

– здійснення додаткових доплат (винагород) співробітникам закладу, які безпосередньо задіяні до лікування пацієнтів з коронавірусною хворобою (COVID-19) у розмірі до 300 відсотків заробітної плати (посадового окладу (з підвищеннями) з урахуванням передбачених законодавством обов'язкових доплат та надбавок) відповідно до законодавства.

Схожі норми передбачені також умовами закупівлі медичних послуг і за іншими пакетами COVID-19. Тому слід звернути увагу на вимоги до спеціалізації та кількості фахівців, які визначені додатком до договору.

Крім того, слід також звернути увагу і на положення відповідного розділу (глави) Порядку реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2020 році, затвердженого постановою КМУ від 5 лютого 2020 р. № 65, якою регулюються тарифи оплати медичних послуг відповідного пакету.

Наприклад, у Главі 27 Порядку «Стаціонарна допомога пацієнтам з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2» при описі формули визначення запланованої вартості медичних послуг передбачено, що до уваги береться кількість команд, що включають лікарів-анестезіологів, лікарів-інфекціоністів/терапевтів/педіатрів, лікарів інших спеціальностей, а також середній, молодший медичний та інший персонал, який не залучений до надання інших медичних послуг за програмою медичних гарантій (далі - медичні команди) та залучені до надання медичних послуг членом медичної команди пацієнту, якому встановлено гостру респіраторну хворобу COVID-19, спричинену коронавірусом SARS-CoV-2, такий член медичної команди не може бути залучений до надання інших медичних послуг за програмою медичних гарантій пацієнтам, у яких

З запровадженням з 1 квітня 2020 року другого етапу медичної реформи науково-педагогічні працівники закладів вищої (післядипломної) освіти, які здійснюють підготовку кадрів у сфері охорони здоров'я та мають сертифікат лікаря-спеціаліста, не мали правових підстав для надання медичної допомоги пацієнту.

Ситуація з поширенням COVID-19 засвідчила необхідність залучення вказаних фахівців до процесу лікування хворих, затвердження та постійного оновлення протоколу лікування пацієнтів з коронавірусною інфекцією, впровадження інноваційних медичних розробок та інших заходів задля порятунку людей.

Також документ вносить зміни у Закон «Про вищу освіту», замінюючи поняття «інтерн» на «лікар (провізор)-інтерн». Відповідно до нової редакції, лікар-інтерн – особа, яка має ступінь магістра медичного або фармацевтичного спрямування, виконує програму підготовки в інтернаті та бере участь у наданні всіх видів медичної допомоги, передбачених вимогами освітньо-кваліфікаційної характеристики.

Збільшено розмір прожиткового мінімуму

Його розмір встановлений ст. 7 Закону України «Про Державний бюджет на 2020 рік» від 14.11.2019 р. № 294-IX.

На період із 01.07.2020 р. по 30.11.2020 р. прожитковий мінімум становитиме:

– загальний показник на одну особу в розрахунок на місяць – 2118 грн;

– для дітей віком до 6 років – 1859 грн;

– для дітей віком від 6 до 18 років – 2318 грн;

– для працездатних осіб – 2197 грн;

– для осіб, які втратили працездатність, – 1712 грн.

Своєю чергою, мінімальна зарплата в місячному розмірі – 4723 грн (у погодинному розмірі – 28,31 грн) – не змінюється впродовж 2020 року. Тому всі похідні від неї величини лишаються в тому ж розмірі, у якому вони визначені станом на 01.01.2020 р.

Аналогічно мінімальний посадовий оклад (тарифна ставка) встановлюють у розмірі, не меншому за прожитковий мінімум для працездатних осіб станом на 1 січня календарного року (ч. 6 ст. 6 Закону про оплату праці), тобто на весь 2020 рік його мінімальний рівень – 2102 грн. Тому зміна з 01.07.2020 р. розміру прожиткового мінімуму не зумовлює обов'язкового підвищення посадових окладів працівників.

Індексація зарплати

Оплату праці індексують в межах прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб (абз. 2 п. 4 Порядку № 1078), який упродовж липня – листопада 2020 року становитиме 2197 грн.

Визначаючи суму індексації враховуємо норми абзців 3 і 4 п. 5 Порядку № 1078: якщо сума підвищення зарплати більша за суму можливої індексації в місяці підвищення, то нарахування індексації припиняють, якщо менша – визначають індексацію як різницю між сумою можливої індексації та сумою підвищення.

Допомога по безробіттю

Допомога по безробіттю не може перевищувати 4-кратного розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб (абз. 2 ч. 5 ст. 23 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» від 02.03.2000 р. № 1533-III).

Отже, упродовж липня – листопада 2020 року її максимальний розмір становитиме: 8788 грн (2197 грн x 4).

не встановлено гостру респіраторну хворобу COVID-19, спричинену коронавірусом SARS-CoV-2. Кількість медичних команд розраховується на основі кількості лікарів-анестезіологів.

Згідно положень статті 97 Кодексу законів про працю України умови запровадження та розміри доплат встановлюються підприємствами у колективному договорі з дотриманням норм і гарантій, передбачених законодавством, генеральною та галузевими (регіональними) угодами. Конкретні розміри доплат встановлюються власником або уповноваженим ним органом з урахуванням вимог, передбачених вищезазначеною нормою.

Таким чином, питання щодо встановлення та виплати додаткових доплат працівникам, які задіяні до надання медичної допомоги хворим на COVID-19, які не врегульовані постановами КМУ від 23 березня 2020 р. № 246 та від 5 лютого 2020 р. № 65, а також умовами договору з НСЗУ про медичне обслуговування населення в рамках ПМГ за відповідним пакетом послуг (COVID-19), можуть вирішуватися і встановлюватися самостійно підприємством у локальних нормативних актах з врахуванням ст. 97 КЗпП України та положень колективного договору підприємства.

Враховуючи вищевикладене, регулювання у підприємстві питань, пов'язаних із встановленням та виплатою додаткових доплат (COVID-19), здійснюється:

– наказом, яким визначається перелік медичних чи інших працівників, які безпосередньо працюють з пацієнтами з підозрою або з діагнозом COVID-19, з врахуванням умов договору з НСЗУ за відповідним пакетом;

– колективним договором чи іншим локальним нормативним актом (положенням) підприємства, спільно затвердженим (погодженим) з профспілковим комітетом, який регулює умови запровадження та розміри зазначеної додаткової доплати, з врахуванням норм законодавства;

– наказами про встановлення та виплату працівникам конкретного розміру додаткової доплати (COVID-19), погоджених з профспілковим комітетом, з врахуванням норм законодавства, умов колективного договору, інших локальних актів підприємства.

**Андрій ОЛІЙНИК,
завідувач відділу правової роботи Львівської
обласної організації ППОЗУ, старший викладач
кафедри громадського здоров'я ЛНМУ
ім. Данила Галицького**